

Державна податкова служба України розглянула звернення щодо виникнення податкових наслідків у разі отримання відшкодування збитків у зв'язку із втратою та/або пошкодженням товару, надіслане до ДПС листом ГУ ДПС у м. Києві та, керуючись статтею 52 розділу II Податкового кодексу України (далі – Кодекс), повідомляє.

Як зазначено у зверненні, Товариством на банківський рахунок платника отримано компенсацію за пошкоджений та/або втрачений товар.

Умови і порядок відшкодування збитків у господарській сфері визначено главою 25 Господарського кодексу України (далі - ГКУ).

Відповідно до частини першої статті 226 глави 25 ГКУ учасник господарських відносин, який вчинив господарське правопорушення, зобов'язаний вжити необхідних заходів щодо запобігання збиткам у господарській сфері інших учасників господарських відносин або щодо зменшення їх розміру, а у разі якщо збитків завдано іншим суб'єктам, - зобов'язаний відшкодувати на вимогу цих суб'єктів збитки у добровільному порядку в повному обсязі, якщо законом або договором сторін не передбачено відшкодування збитків в іншому обсязі.

Статтею 314 глави 32 ГКУ визначено відповідальність перевізника за втрату, нестачу, пошкодження вантажу, а саме, за шкodu, заподіяну при перевезенні вантажу, перевізник відповідає:

у разі втрати або нестачі вантажу - в розмірі вартості вантажу, який втрачено або якого не вистачає;

у разі пошкодження вантажу - в розмірі суми, на яку зменшилася його вартість;

у разі втрати вантажу, зданого до перевезення з оголошенням його цінності, - у розмірі оголошеної цінності, якщо не буде доведено, що вона є нижчою від дійсної вартості вантажу.

Якщо внаслідок пошкодження вантажу його якість змінилася настільки, що він не може бути використаний за прямим призначенням, одержувач вантажу має право від нього відмовитися і вимагати відшкодування за його втрату.

Відповідно до частини другої статті 224 глави 25 ГКУ, під збитками розуміються витрати, зроблені управненою стороною, втрата або пошкодження її майна, а також не одержані нею доходи, які управнена сторона одержала б у разі належного виконання зобов'язання або додержання правил здійснення господарської діяльності другою стороною.

При цьому згідно з частиною першою статті 225 глави 25 ГКУ до складу збитків, що підлягають відшкодуванню особою, яка допустила господарське правопорушення, включаються:

вартість втраченого, пошкодженого або знищеного майна, визначена відповідно до вимог законодавства;

додаткові витрати (штрафні санкції, сплачені іншим суб'єктам, вартість додаткових робіт, додатково витрачених матеріалів тощо), понесені стороною, яка зазнала збитків внаслідок порушення зобов'язання другою стороною;

неодержаний прибуток (втрачена вигода), на який сторона, яка зазнала збитків, мала право розраховувати у разі належного виконаних зобов'язання другою стороною;

матеріальна компенсація моральної шкоди у випадках, передбачених законом.

Згідно зі статтею 623 глави 51 Цивільного кодексу України зазначено обов'язок порушника зобов'язань відшкодувати шкоду. При цьому сума завданих збитків розраховується з урахуванням ринкових цін, що існували на день добровільного задоволення боржником вимоги кредитора у місці, де зобов'язання має бути виконане, а якщо вимога не була задоволена добровільно, - у день пред'явлення позову, якщо інше не встановлено договором або законом. Суд може задовольнити вимогу про відшкодування збитків, беручи до уваги ринкові ціни, що існували на день ухвалення рішення.

Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регулюються нормами Кодексу (пункт 1.1 статті 1 розділу I Кодексу).

Щодо оподаткування ПДВ

Правові основи оподаткування ПДВ встановлено розділом V та підрозділом 2 розділу XX Кодексу.

Підпунктом 194.1.1 пунктом 194.1 статті 194 розділу V Кодексу встановлено, що податок на додану вартість становить 20 відсотків, 7 відсотків бази оподаткування та додається до ціни товарів/послуг.

Відповідно до пункту 185.1 статті 185 розділу V Кодексу об'єктом оподаткування є, зокрема, операції платників податку з постачання товарів/послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 розділу V Кодексу.

Постачанні товарів - будь-яка передача права на розпоряджання товарами як власник, у тому числі продаж, обмін чи дарування такого товару, а також постачання товарів за рішенням суду (підпункт 14.1.191 пункту 14.1 статті 14 розділу I Кодексу).

Постачання послуг - будь-яка операція, що не є постачанням товарів, чи інша операція з передачі права на об'єкти права інтелектуальної власності та інші нематеріальні активи чи надання інших майнових прав стосовно таких об'єктів права інтелектуальної власності, а також надання послуг, що споживаються в процесі вчинення певної дії або провадження певної діяльності (підпункт 14.1.185 пункту 14.1 статті 14 розділу I Кодексу).

Пунктом 188.1 статті 188 розділу V Кодексу визначено, що база оподаткування операцій з постачання товарів/послуг визначається виходячи з їх договірної вартості з урахуванням загальнодержавних податків та зборів (крім акцизного податку на реалізацію суб'єктами господарювання роздрібною

торгівлі підакцизних товарів, збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, що справляється з вартості послуг стільникового рухомого зв'язку, податку на додану вартість та акцизного податку на спирт етиловий, що використовується виробниками - суб'єктами господарювання для виробництва лікарських засобів, у тому числі компонентів крові і вироблених з них препаратів (крім лікарських засобів у вигляді бальзамів та еліксирів).

До складу договірної (контрактної) вартості включаються будь-які суми коштів, вартість матеріальних і нематеріальних активів, що передаються платнику податків безпосередньо покупцем або через будь-яку третю особу, у зв'язку з компенсацією вартості товарів/послуг. До складу договірної (контрактної) вартості не включаються суми неустойки (штрафів та/або пені), три проценти річних від простроченої суми та інфляційні витрати, відшкодування шкоди, у тому числі відшкодування упущеної вигоди за рішеннями міжнародних комерційних та інвестиційних арбітражів або іноземних судів, що отримані платником, податку внаслідок невиконання або неналежного виконання договірних зобов'язань.

Правила формування податкових зобов'язань з ПДВ та складання податкових накладних і реєстрації їх в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі - ЄРПН) регулюються статтями 187 і 201 розділу V Кодексу.

Пунктами 201.1, 201.7 і 201.10 статті 201 розділу V Кодексу визначено, що при здійсненні операцій з постачання товарів/послуг на дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, кваліфікованого електронного підпису уповноваженої платником особи та зареєструвати її в ЄРПН у встановлений Кодексом термін.

При цьому податкова накладна складається на кожне повне або часткове постачання товарів/послуг, а також на суму коштів, що надійшли на поточний рахунок як попередня оплата (аванс).

Відповідно до пункту 187.1 статті 187 розділу V Кодексу датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку - дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої - дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів - дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для

послуг - дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

Враховуючи викладене, кошти, що надходять платнику ПДВ на його банківський рахунок як відшкодування збитків за втрачений та/або пошкоджений товар (без урахування штрафних санкцій і пені), розцінюються як компенсація вартості такого товару та відповідно включаються до бази оподаткування ПДВ.

При цьому на дату перерахування коштів на банківський рахунок платника податку (суб'єкту господарювання, якому відшкодовуються збитки) як відшкодування збитків за втрачений та/або пошкоджений товар (без урахування штрафних санкцій і пені) такий платник податку зобов'язаний визначити податкові зобов'язання з ПДВ за ставкою 20 відсотків та скласти податкову накладну і зареєструвати її в ЄРПН у встановлені Кодексом терміни.

Щодо оподаткування податком на прибуток підприємств

Правові основи оподаткування податком на прибуток підприємств встановлено розділом III та підрозділом 4 розділу XX Кодексу.

Згідно з пунктом 44.1 статті 44 розділу II Кодексу для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат і інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Пунктом 44.2 статті 44 розділу II Кодексу передбачено, що для обрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування.

Відповідно до підпункту 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 розділу III Кодексу об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень Кодексу.

Положеннями Кодексу не передбачено різниць для коригування фінансового результату до оподаткування за операціями пов'язаними з виплатою компенсації за пошкоджений та/або втрачений товар, виготовлений підприємством. Такі операції відображаються за правилами бухгалтерського обліку при формування фінансового результату до оподаткування.

Відповідно до частини другої статті 6 Закону України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (із

змiнами i доповненнями) регулювання питань методологiї бухгалтерського облiку та фiнансової звiтностi здiйснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалiзує державну полiтику у сферi бухгалтерського облiку, затверджує нацiональнi положення (стандарти) бухгалтерського облiку, нацiональнi положення (стандарти) бухгалтерського облiку в державному секторi, iншi нормативно-правовi акти щодо ведення бухгалтерського облiку та складання фiнансової звiтностi.

Питання формування в бухгалтерському облiку доходiв, витрат та фiнансового результату до оподаткування, в тому числi, за операцiями пов'язаними з виплатою компенсацiї за пошкоджений та/або втрачений товар, виготовлений пiдприємством, належить до компетенцiї Мiнiстерства фiнансiв України. Отже, з зазначеного питання доцiльно звернутись до Мiнiстерства фiнансiв України.

Вiдповiдно до пункту 52.2 статтi 52 роздiлу II Кодексу iндивiдуальна податкова консультацiя має iндивiдуальний характер i може використовуватися виключно платником податкiв, якому надано таку консультацiю.